



LA/Petri Jääskinen/TB

28.5.1986

Till arbetspensionsanstalterna

FPA GES REGRESSRÄTT I ARBETSPENSIONERNA

Regeringen har till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till lagar om ändring av folkpensionslagen och av vissa lagar som har samband med den.

I propositionen föreslås bland annat att i FPL skall intas ett stadgande, enligt vilket FPA hos arbetspensionsanstalterna i vissa fall skall få indriva den del FPA utbetalat för mycket i folkpensionens tilläggsdel. Nödvändiga stadganden om detta föreslås även i arbetspensionslagarna.

Den föreslagna regressrätten gäller arbetspension som beviljats retroaktivt med anledning av besvär. En sådan retroaktiv pension skall arbetspensionsanstalterna utge till FPA till den del pensionen motsvarar beloppet av pension som FPA utbetalt till för stort belopp för samma tid. Villkor för detta är, att FPA insänder sitt indrivningsmeddelande till arbetspensionsanstalten minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

I propositionen ingår även förslag till stadganden i FPL om att dröjsmålsförhöjning skall betalas på fördröjda pensionsrater. Dröjsmålsförhöjningen kommer att vara 16 % liksom i arbetspensionslagarna.

Vidare föreslås en del tekniska ändringar i folkpensions- och i arbetspensionslagstiftningen.

Avsikten är att ändringarna skall träda i kraft den 1 november 1986.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

BILAGA

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av folkpensionslagen och av vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att i folkpensionslagen skall intas stadganden om att försenad pensionsrat skall betalas förhöjd. Dröjsmålsförhöjningen skall vara 16 % per år och utges då utbetalningen av pensionen har försenats mera än tre månader. Förhöjningen skall gälla folkpensionens alla delar och tillägg, den allmänna familjepensionen, frontmannapensionen och bostadsbidraget för pensionstagare samt vårdbidraget för barn.

I propositionen ingår även ett förslag om att folkpensionens eller familjepensionens tillägg, frontmannapensionen och bostadsbidraget skall kunna beviljas tillfälligt utan att man inväntar det slutliga beslutet om arbetspension eller annan ersättning som skall räknas som inkomst i fråga om en ovan nämnd förmån, om ändringsansökan ett sådant fall betalar är anhängig. Om folkpensionsanstalten i beträffande den pension till ett för stort belopp, skall anstalten få indriva det överbetalda beloppet från den arbetspension eller ersättning som betalas retroaktivt. De lagar som gäller arbetspensioner och därmed jämförbara ersättningar föreslås bli ändrade på motsvarande sätt.

I propositionen ingår även ett förslag om att det vid beviljandet av ålderdomspension enligt

folkpensionslagen kan utnyttjas det s.k. förhandsbesked som utfärdas av en arbetspensionsanstalt, för att i första hand påskynda handläggningen av ett tilläggsdelsärende. Vidare föreslås i propositionen att de stadganden i folkpensionslagen, lagen om frontmannapension, familjepensionslagen och lagen om bostadsbidrag för pensionstagare skall upphävas, enligt vilka en socialförsäkringskommissions beslut om årsinkomst skall underställas pensionsanstalten för granskning. I familjepensionslagen och lagen om frontmannapension föreslås vissa tekniska ändringar på grund av det flexibla pensionsåldersarrangemanget.

I propositionen föreslås även att en kommun skall vara skyldig att betala en dröjsmålsränta om 16 % till folkpensionsanstalten, om kommunens bostadsbidragsandel fördröjs.

Närmast de föreslagna stadgandena om dröjsmålsförhöjning i fråga om pensionsförmåner kommer att medföra merkostnader, vilka uppskattade enligt 1986 års penningvärde kommer att utgöra mindre än fem milj. mk om året för folkpensionssystemet.

Avsikten är att ändringarna skall träda i kraft den 1 november 1986.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	1.3. Lagen om frontmannapension	12
1. Nuläget och ärendets beredning	3	1.4. Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare ..	12
1.1. Dröjsmålsförhöjningen i fråga om pensions-	3	1.5. Lagen om pension för arbetstagare	12
förmåner	3	1.6. Lagen om sjömanspensioner	13
1.2. Beviljande av pension i vissa fall utan be-	3	1.7. Lagen om statens pensioner	13
aktande av arbetspension eller annan ersätt-	3	1.8. Lagen om olycksfallsförsäkring	13
ning som räknas som inkomst	3	1.9. Lagen om skada, ådragen i militärtjänst	13
1.3. Snabbare beviljande av tilläggsdel till ålder-	4	2. Ikraftträdande	13
domspension enligt folkpensionslagen i vis-	4		
sa fall	4	LAGTEXTER	14
1.4. Underställning av socialförsäkringskommis-	5	1. Lag om ändring av folkpensionslagen	14
sions beslut	5	2. Lag om ändring av familjepensionslagen	16
1.5. Tekniska ändringar i samband med systemet	5	3. Lag om ändring av lagen om frontmannapension	16
för flexibel pensionsålder	5	4. Lag om ändring av lagen om bostadsbidrag för	17
1.6. Dröjsmål med utbetalningen av en kommuns	6	pensionstagare	17
andel av tilläggsdelar och bostadsbi-	6	5. Lag om ändring av 19 a § lagen om pension för	17
drag	6	arbetstagare	17
2. De föreslagna ändringarna	7	6. Lag om ändring av 28 b § lagen om sjömanspen-	18
2.1. Betalning av förhöjning på försenad pen-	7	sioner	18
sionsrat	7	7. Lag om ändring av 17 § lagen om statens	18
2.2. Tillfälligt beviljande av folkpensionens och	8	pensioner	18
familjepensionens tilläggsdel, frontmanna-	8	8. Lag om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring	19
pension eller bostadsbidrag medan änd-	8	9. Lag om ändring av 30 § lagen om skada, ådragen	19
ringansökan rörande arbetspension eller an-	8	i militärtjänst	19
nan ersättning som räknas som inkomst är	8		
anhängig	8	BILAGA	21
2.3. Användning av s.k. förhandsbesked om ar-	9	Parallelltexter	21
betspension vid beviljande av folkpensio-	9	1. Lag om ändring av folkpensionslagen	21
rens tilläggsdel	9	2. Lag om ändring av familjepensionslagen	25
2.4. Upphävande av underställningsstadgandena	9	3. Lag om ändring av lagen om frontmannapension	26
2.5. Tekniska korrigeringar i 22 a och 31 §§	9	4. Lag om ändring av lagen om bostadsbidrag för	27
folkpensionslagen samt i 15 b § familjepen-	9	pensionstagare	27
sionslagen och 8 § lagen om frontmanna-	9	5. Lag om ändring av 19 a § lagen om pension för	28
pension	9	arbetstagare	28
2.6. Ändringar i lagen om pension för arbetsta-	9	6. Lag om ändring av 28 b § lagen om sjömanspen-	29
gare, lagen om sjömanspensioner, lagen om	9	sioner	29
statens pensioner, lagen om olycksfallsfö-	9	7. Lag om ändring av 17 § lagen om statens	30
säkring och lagen om skada, ådragen i	9	pensioner	30
militärtjänst	9		
2.7. Ränna för dröjsmål med kommuns andel ...	9		
3. Propositionens ekonomiska verkningar	10		
DETALJERAD MOTIVERING	10		
1. Motivering till lagförslagen	10		
1.1. Folkpensionslagen	10		
1.2. Familjepensionslagen	12		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget och ärendets beredning

1.1. Dröjsmålsförhöjningen i fråga om pensionsförmåner

I folkpensionslagstiftningen ingår för närvarande inga stadganden om att förhöjning skall betalas på försenad pensionsrat. Om utbetalningen av pension dröjer, medför detta dock en ekonomisk förlust för sökanden.

Från ingången av år 1983 har en räntelag (633/82) varit i kraft. I sitt svar med anledning av regeringens proposition i saken (reg. prop. 109/1981 rd.) förutsatte riksdagen att regeringen ofördröjligen vidtar åtgärder för ändring av bl.a. pensionsförsäkringslagarna så att enhetliga stadganden om betalningen av ränta och dröjsmålsränta tas in i dem. Till lagen om pension för arbetstagare (395/61), lagen om sjömanspensioner (72/56), lagen om olycksfallsförsäkring (608/48) och trafikförsäkringslagen (279/59) fogades stadganden om förhöjning av pension eller annan förmån genom lagar av 1984 (938—941/84), vilka trädde i kraft den 1 april 1985.

Då riksdagen antog lagarna förutsatte den att regeringen sedan utredningsarbetet i saken blivit klart till riksdagen skulle överlämna lagändringsförslag som gäller gottgörelse för försenade pensioner och motsvarande förmåner inom den offentliga förvaltningen samt för försenade folkpensioner. Lagändringar (696 och 697/85) rörande lagen om statens pensioner och lagen om statens familjepensioner trädde i kraft den 1 juli 1985.

I föreliggande regeringsproposition ingår förslag om att dröjsmålsförhöjning skall betalas på pensionsförmåner som folkpensionsanstalten utger enligt folkpensionslagen (347/56) och andra pensionslagar. I propositionen ingår inget förslag om att stadganden om dröjsmålsförhöjning skall intas i sjukförsäkringslagen (364/63) eller lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84). Sjukförsäkringsförmånerna och arbetslöshetsdagpenningen avviker till sin natur i väsentlig grad från pensionerna. Ersättningarna enligt dessa lagar betalas i allmänhet genast efter det att ansökan

om dem gjorts. De utbetalas i flertalet fall för korta tider, vilket betyder att förseningar som kan jämföras med dröjsmål i fråga om pensioner knappast alls uppstår. Regeringen har dock för avsikt att särskilt utreda hur dröjsmål kan gottgöras i fråga om sjukförsäkringsförmåner och förmåner enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Frågan om att stadganden om dröjsmålsförhöjning skall fogas till folkpensionslagstiftningen har beretts i samarbete mellan social- och hälsovårdsministeriet och folkpensionsanstalten. Utgångspunkten i beredningen har varit principerna i den ovan nämnda lagstiftningen om arbetspensioner och andra ersättningar.

1.2. Beviljande av pension i vissa fall utan beaktande av arbetspension eller annan ersättning som räknas som inkomst

Folkpensionens tilläggsdel blev till följd av folkpensionsreformens III skede pensionsavhängig vid ingången av år 1985. I 26 § 1 mom. (103/82) folkpensionslagen stadgas om de arbetspensioner och motsvarande varaktigt utgående ersättningar som skall räknas som inkomst vid fastställande av tilläggsdel. Enligt paragrafens 1 mom. skall vid fastställande av tilläggsdel beaktas till den försäkrade varaktigt utgående pension och familjepension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande eller på företagare eller förtroendemannaverksamhet, olycksfallspension, familjepension, livränta och försörjningspension enligt de olika lagarna om obligatorisk olycksfallsförsäkring, invalidpension och familjepension samt ersättning för förlorad inkomst enligt de olika lagarna om trafikförsäkring, sistnämnd ersättning dock endast till den del den betalas för längre tid än ett år, livränta och försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/48), förtidspension enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82) samt generationsväxlingspensions grundbelopp som beviljats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69).

Med de uppräknade pensionerna och ersättningarna jämföras på arbets- eller tjänsteförhållande eller företagar- eller förtroendemannaverksamhet grundad pension för försäkrad som fyllt 65 år, till det belopp varmed den skulle betalas om den försäkrade gick i pension omedelbart efter det att han fyllt 65 år. I fråga om offentligt rättsliga pensioner är dessutom stadgat att om även pensionstid efter uppnådd 65 års ålder beaktas såsom intjäningstid för sådan pension, räknas denna, till dess den beviljas, såsom inkomst till det belopp till vilket den skulle utges, om den försäkrade gick i pension vid 67 års ålder. Vid fastställande av tilläggsdel kan därmed en kalkylerad inkomstpost som s.k. emotsedd pension räknas som inkomst i de fall då den försäkrade inte vid 65 års ålder lämnar sitt arbete och han inte av denna eller annan orsak ansöker om arbetspension. Den som söker ålderdomspension kan då utöver folkpensionens basdel också beviljas folkpensionens tilläggsdel så snart han fyllt 65 år. Motsvarande förfarande tillämpas från ingången av år 1986 även på den förtida ålderdomspensionens tilläggsdel.

Nämnda pensioner och övriga förmåner minskar tilläggsdelen med 50 % av det belopp som överskrider den inkomstgräns som berättigar till tilläggsdel till fullt belopp. Inkomstgränsen är år 1986 (folkpensionsindex 863) 2 110 mk per år, dvs. 176 mk per månad. Tilläggsdel behöver inte alls betalas om arbetspensioner eller annan ersättning som räknas som inkomst överstiger 3 187 mk i den första kommungruppen och 3 031 mk per månad i den andra kommungruppen. För makar som lyfter pension är motsvarande lägsta inkomstgränser för tilläggsdelens vidkommande 2 615 mk och 2 488 mk per månad. Det fulla beloppet av tilläggsdelen är för närvarande 1 506 mk per månad i den första kommungruppen och 1 428 mk per månad i den andra kommungruppen eller, om vardera maken får folkpension eller den ena av dem får folkpension och den andra frontmannapension, 1 220 eller 1 157 mk per månad.

Frånsett det ovan nämnda undantaget rörande ålderdomspension kan folkpensionens tilläggsdel i allmänhet beviljas först sedan det på ansökan givits slutligt beslut om den arbetspension eller motsvarande varaktiga ersättning som skall räknas som inkomst då tilläggsdelen fastställs.

Om ändring söks i ett arbetspensionsbeslut, om ansökan om arbetspension gjorts på nytt eller om det annars kan förväntas att arbetspension beviljas, har tilläggsdel inte kunnat beviljas,

eftersom ett retroaktivt beviljande av annan förmån skulle innebära att överbetalning uppkommer och därmed att återindrivning måste tillgripas. I ett sådant fall har sökanden som pensionsinkomster under väntetiden fått folkpensionens basdel, som år 1986 är 322 mk per månad. Utöver basdelen har i vissa fall kunnat beviljas andra till fast belopp utgående delar och tillägg till folkpensionen, t.ex. fronttillägg eller barntillägg. Deras ekonomiska betydelse i jämförelse med tilläggsdelen är dock ringa. Det ovan skildrade problemet gäller även situationer då beslut om arbetspension eller om annan ersättning som räknas som inkomst dröjer av annan orsak än den att ändringsansökan är anhängig. Sådana situationer är numera exceptionella i fråga om invalidpensioner, emedan ett förhandsbeskeds- och förhandlingsförfarande tillämpas i relationen mellan arbetspensionssystemet och folkpensionssystemet. Om pensionerna inte söks samtidigt kan väntetider likväl uppstå. Sökanden har i dessa fall möjlighet att anhålla om utkomststöd, som kan beviljas mot emotsedda retroaktiva pensionsrater.

Situationen kan inte anses vara tillfredsställande. Då ett pensionsärende avgjorts i sin helhet får sökanden i praktiken ett pensionsbelopp som är minst lika stort som folkpensionens fulla belopp. I det fall att arbetspension eller annan ersättning inte beviljas, betalas nämligen utöver folkpensionens basdel tilläggsdel till fullt belopp. Om åter förmån som söks på annat håll beviljas, utges till sökanden basdel, arbetspension eller annan ersättning samt minskad tilläggsdel uträknad på grund härav, vilket medför att den totala pensionsinkomsten (folkpensionen och den övriga pensionsinkomsten) alltid är större än enbart den fulla folkpensionens belopp.

1.3. Snabbare beviljande av tilläggsdel till ålderdomspension enligt folkpensionslagen i vissa fall

Enligt 26 § 3 mom. folkpensionslagen räknas vid fastställande av tilläggsdel som årsinkomst på arbets- eller tjänsteförhållande eller företagar- eller förtroendeverksamhet grundad pension för försäkrad som fyllt 65 år, till ett belopp varmed den skulle betalas om han gick i pension omedelbart efter det att han fyllt 65 år. Pensionsanstalterna lämnar folkpensionsanstalten uppgift om beloppet av en dylik kalkylerad pension som ett s.k. förhandsbesked, om slutligt beslut om arbets-

pensionen inte har givits senast sex veckor innan ålderspensionen börjar löpa. Om pensioner grundade på arbets- och företagarverksamhet fås på samma sätt ett förhandsbesked även för de personer som faktiskt går i pension då de fyllt 65 år.

Avgörandet i fråga om folkpensionens pensionsavhängiga tilläggsdel skulle ske snabbare, om förhandsbeskedet om pensionens belopp kunde användas då pensionerna beaktas som inkomst vid fastställandet av tilläggsdel även i fråga om personer som går i pension. Även om något slutligt besked om den på arbets- eller företagarverksamhet grundade pensionen inte har givits, skall utbetalningen av tilläggsdelen härvid kunna börja så snart rätten till ålderdomspension uppkommit. Det vore möjligt att tillämpa samma förfarande även i fråga om ålderdomspensionens inkomstbundna delar, t.ex. bostadsbidraget.

1.4. Underställning av socialförsäkringskommissionens beslut

I 67 a § 1 mom. folkpensionslagen stadgas att den inkomst som läggs till grund för avgörande om rätt till tilläggsdel skall fastställas i de socialförsäkringskommissioner som finns inom folkpensionsanstaltens försäkringsdistrikt. Vidare stadgas i momentet att beslut av socialförsäkringskommission skall underställas folkpensionsanstalten för granskning. Detta har varit avsett som ett snabbt medel att söka ändring, utöver sedvanliga besvär, om den försäkrade t.ex. inte är nöjd med beloppet av den inkomst som uppskattats som hans årsinkomst. Även en medlem av socialförsäkringskommissionen kan yrka att kommissionens beslut om årsinkomst skall underställas pensionsanstalten för granskning. Underställning kommer i fråga då medlem samtidigt anmäler avvikande åsikt eller då kommissionen har ansett att tilläggsdelen bör minskas eller att den bör förvägras i de fall då den försäkrade försvagat sin ekonomiska ställning eller lämnat oriktiga uppgifter på det sätt som sägs i 28 a § folkpensionslagen. Stadganden med motsvarande innehåll finns även i familjepensionslagen, lagen om frontmannapension och lagen om bostadsbidrag för pensionstagare.

Sedan folkpensionsreformens III skede trädde i kraft vid ingången av år 1985 fastställs årsinkomsten för folkpensionens tilläggsdel inte längre i socialförsäkringskommissionerna. Det har därför stadgats att 67 a § 1 mom. folkpensionslagen

skall tillämpas endast om beslut om årsinkomst gäller tiden före år 1985. Därmed kan beslut om årsinkomst inte längre underställas för tilläggsdelens vidkommande. Också de minskningar och förvägranden som avses i 28 a § folkpensionslagen kan endast gälla tiden före år 1985, vilket betyder att stadgandet om underställning har blivit onödigt även till denna del. Socialförsäkringskommissionernas medlemmar har inte heller i nämnvärd omfattning begagnat möjligheten att underställa beslut.

Årsinkomsten fastställs dock alltså för frontmannapension, familjepension och bostadsbidrag. Möjligheten att underställa beslut om årsinkomst för granskning har utnyttjats i ringa grad av de försäkrade också i samband med dessa förmåner. År 1984 underställdes besluten för granskning endast i 84 frontmannapensionsärenden och i 38 familjepensionsärenden på pensionsökandens initiativ. I fråga om bostadsbidragsärendena underställdes sammanlagt några hundra beslut för granskning. Ändring kan sökas också för årsinkomstens vidkommande genom att besvär anförs över det egentliga pensionsbeslutet. Om stadgandena om särskild underställning av beslut rörande årsinkomst slopas, blir den försäkrades rättsskydd inte svagare i praktiken. Genom att underställningsstadgandena försvinner blir behandlingen av pensionsansökningarna snabbare och samtidigt blir förfarandet vid sökande av ändring klarare.

1.5. Tekniska ändringar i samband med systemet för flexibel pensionsålder

Vid ingången av år 1986 trädde stadganden om flexibel pensionsålder i kraft i folkpensionslagen och den privata sektorns arbetspensionslagar. I 26 § 2 och 6 mom. (670/85) folkpensionslagen stadgas att, då tilläggsdel fastställs, beaktas förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna och familjepension som beviljas efter sådan pensionstagare såsom inkomst. Enligt lagrummen betraktas också andelen av den pensionsminskning som förorsakas av tidigareläggningen såsom pensionsinkomst som nedsätter tilläggsdelen. Avsikten har varit att samma princip skall gälla även folkpensionens tilläggsdel och frontmannapensionen. Folkpensionslagens, familjepensionslagens och frontmannapensionslagens stadganden om detta avviker dock till sin ordalydelse från varandra på ett sådant sätt att saken inte är tillräckligt klart uttryckt i de två

sistnämnda lagarna. På grund av detta bör i de sista meningarna i 15 b § 2 mom. (673/85) familjepensionslagen och 8 § 1 mom. (672/85) lagen om frontmannapension göras tekniska korrigeringar, genom vilka deras ordalydelse ändras i motsvarighet till folkpensionslagens stadganden.

I samband med systemet för flexibel pensionsålder har vissa ändringar gjorts i lagen om pension för arbetstagare (1120/85), vilka inverkar på erläggandet av individuell förtidspension. Ändringarna trädde i kraft vid ingången av år 1986. Enligt dem jämställs grunddagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa med dagpenning avvägd enligt förtjänsten i nämnda lag för den tid denna kan betalas. Avsikten med stadgandet är att klargöra att även de som erhåller grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa hör till arbetslivet på det sätt som erhållandet av individuell förtidspension förutsätter. Stadgandena i lagen om pension för arbetstagare har ändrats även så, att man försöker uppmuntra arbetstagare att återvända till arbetet efter invaliditetspensionen. Om arbetstagaren inte klarar sig i arbetslivet, beviljas han invaliditetspension på samma grunder som tidigare, varvid hans pension blir lika stor som den tidigare pensionen. Dessa stadganden har särskilt betydelse för beviljandet av individuell förtidspension. Eftersom avsikten är att bevilja individuell förtidspension inom ramen för folkpensionssystemet på samma sätt som inom ramen för arbetspensionssystemet, bör de ändringar som har gjorts i arbetspensionslagarna på samma sätt göras i folkpensionslagen.

1.6. Dröjsmål med utbetalningen av en kommuns andel av tilläggsdelar och bostadsbidrag

Om en kommuns andel av kostnaderna för folkpensionens tilläggsdel stadgas i 62 § 2 mom. (1095/85) folkpensionslagen. I lagrummet stadgas förutom om andelens storlek bl.a. om tidpunkten för betalning av prestationen. Kommunen skall betala in 1/12 av sin tilläggsdelsandel på länsskatteverkets postgirokonto senast den 10 varje kalendermånad. I fråga om kommunens andel gäller i tillämpliga delar vad som i lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift (366/63) och lagen om skatteuppbörd (611/78) är stadgat om arbetsgivares socialskyddsavgift. Om betalningen av kommunens andel dröjer, bestäms den dröjsmålsränta som skall betalas i

enlighet med nämnda lagstiftning. Folkpensionslagen 62 § gäller med detta innehåll från den 1 januari 1986 till utgången av samma år.

Enligt den praxis som gällde före år 1983 betalade kommunerna på sin försenade andel en årlig ränta om 6 %. Denna praxis grundade sig på en sådan analog tillämpning av räntestadgandena i handelsbalken som alla länsrätter iakttog i enlighet med högsta förvaltningsdomstolens tolkning (HFD 20.10.1960, liggare 5988). Handelsbalkens räntestadganden upphävdes dock genom räntelagen, som trädde i kraft den 1 januari 1983. Under riksdagsbehandlingen uttalade lagutskottet i sitt betänkande nr 4/1982 med anledning av regeringens proposition med förslag till räntelagstiftning att om handelsbalkens räntestadganden tidigare analogt har tillämpats på offentligrättslig gäld, såsom fallet t.ex. har varit i fråga om kommunernas försenade andelar i kostnaderna för folkpensionens undersstödsdelar och bostadsbidrag, kan den nya räntelagens stadganden i framtiden tillämpas på dessa fordringar.

I överensstämmelse med riksdagens ståndpunkt har folkpensionsanstaltens praxis varit att på en kommuns försenade andelar skall erläggas 16 % ränta per år räknat från förfallodagen. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg dock i sitt utslag av den 31 juli 1985 att på fordringar av detta slag skall betalas ränta i enlighet med tidigare rättspraxis, dvs. 6 % per år.

Den räntepåföljd som ett dröjsmål med utbetalningen av kommunernas andelar medför har också behandlats i en promemoria (lagberedningsavdelningens vid justitieministeriet publikation 7/1985) avgiven av en arbetsgrupp som justitieministeriet tillsatte den 13 januari 1984 för att utreda frågan om dröjsmålsränta på offentligrättsliga fordringar. Arbetsgruppen framhåller att länsrätternas praxis efter stiftandet av räntelagen blivit oenhetlig i frågan om dröjsmålsränta på de andelar som kommunerna betalar till folkpensionsanstalten. I vissa avgöranden har kommunerna ålagts att anstalten betala en ränta enligt 16 %, vilket betyder att räntelagens stadganden tillämpats analogt. I ett fall har man inte förfarit så, utan räntekravet har förkastats helt. Ovan anförda utslag av högsta förvaltningsdomstolen gällde just detta fall. Eftersom besvärärendet ännu var anhängigt då arbetsgruppen avgav sitt betänkande, uttalade den inte sin uppfattning om lagtolkningsproblemet i fråga.

Ovan skildrade oklarhet i lagstiftningen, vilken före år 1986 förekom i fråga om räntepåföljderna för dröjsmål med kommunernas andelar av

kostnaderna för tilläggsdelar, gäller alltså kommunernas bostadsbidragsandelar, vilka bestäms enligt 11 § 1 mom. (112/82) lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. Även i fråga om tilläggsdelsandelen uppstår problemet på nytt, om 62 § folkpensionslagen den 1 januari 1987 åter får det innehåll som den hade före år 1986.

2. De föreslagna ändringarna

2.1. Betalning av förhöjning på försenad pensionsrat

I propositionen föreslås att stadganden om dröjsmålsförhöjning fogas till folkpensionslagen. De föreslagna stadgandena överensstämmer i rätt hög grad med de principer som redan nu tillämpas på pensioner enligt de övriga pensionslagarna. På grund av särdragen i folkpensionssystemet har man dock varit tvungen att föreslå vissa undantag från dessa principer. I folkpensionssystemet ges en betydande del av pensionsbesluten för justering av beloppet av pensionen eller del av den, folkpensionens eller familjepensionens tilläggsdel, frontmannapensionen och, särskilt ofta, bostadsbidraget. Pensionen kan även bildas av flera olika delar och tillägg, som kan beviljas eller justeras samtidigt, men även på skilda tider. Som mest kan i folkpensionen ingå sju sådana delfaktorer.

I analogi med stadgandena om dröjsmålsförhöjning i tidigare stiftade pensionslagar kommer förhöjningen att beräknas för varje dag av dröjsmålstiden. Förhöjningen skall inte betalas förrän tre månader har förflutit från utgången av den kalendermånad då den försäkrade hos pensionsanstalten inlämnat sin ansökan eller framställt annat motsvarande anspråk samt en sådan utredning om förmånens grund och belopp som skäligen kan krävas av honom. Härvid skall även beaktas pensionsanstaltens möjligheter att skaffa utredning. Förhöjningen skall inte betalas för den månad under vilken rätten till förmånen har börjat, även om ansökan i ärendet skulle ha inlämnats tidigare.

Om folkpensionsanstalten på grund av tilläggsdelens ovan anförda pensionsavhängighet inte kan bevilja tilläggsdel på grund av dröjsmål med annat förmånsbeslut, är det inte motiverat att folkpensionsanstalten måste betala förhöjning för den del av förseningen som föranleds av dröjsmålet med den andra förmånen. På grund

av detta föreslås att beslut om förmån, som enligt 26 § folkpensionslagens skall räknas som inkomst vid fastställande av tilläggsdel, skall ha kommit till folkpensionsanstaltens kännedom innan dröjsmålstiden börjar räknas. Förutom den ovan anförda huvudregeln om tre månader tillämpas ett suspensivt villkor, enligt vilket man inte börjar räkna förseningstiden från en tidigare tidpunkt än från den då även denna pensionsuppgift kommit till folkpensionsanstalten. Då den tidpunkt från vilken dröjsmålsförhöjningen skall beräknas bestäms enligt denna princip, kan den inte infalla tidigare än den tidpunkt som bestäms enligt huvudregeln om tre månader. Även om de fall i vilka folkpensionsanstalten har väntat på beslut om pension eller ersättning som söktes på annat håll behandlas vid anstalten så snart då beslutet inkommit, måste för beslutet om tilläggsdel dock av praktiska skäl reserveras en tid om en månad, för att dröjsmålsförhöjningen inte av tekniska skäl och då beloppet är obetydligt skall behöva beräknas i den övervägande delen av de ifrågavarande fallen. Stadgandet tillämpas också på familjepensionens tilläggsdel, frontmannapensionen och bostadsbidraget, vilka samtliga är beroende av prövning, till den del det är fråga om dröjsmål med förmån som nämns i 26 § folkpensionslagen.

Förhöjningen av förmånen vore 16 % per år. Beskattningen av förhöjningen föreslås följa beskattningen av den egentliga pensionsförmånen. Eftersom folkpensionen kan bildas av flera olika delar och tillägg föreslås att den minsta förhöjning av pension eller annan förmån som utbetalas blir 6 mk enligt nivån för 1986 års folkpensionsindex. Beloppet föreslås vara bundet vid folkpensionsindexet. I de övriga pensionslagarna är detta minimibelopp 17 mk (enligt nivån för 1986 års APL-index). I folkpensionssystemet skall beloppet likväl beräknas separat för varje del av och tillägg till pensionen.

Av förmånerna enligt folkpensionslagen föreslås dröjsmålsförhöjningen gälla ålderdoms-, invaliditets- och arbetslöshetspensionens basdel och tilläggsdel, barn tillägget, maketillägget, hjälp- och vård tillägget samt begravningsbidraget. Även dröjsmålsförhöjning av fronttillägg till folkpension, vilket beviljas med stöd av lagen om frontmannapension (119/77), kommer att betalas. Den 39 b § som föreslås bli fogad till folkpensionslagen skall grund av de hänvisningsstadganden som ingår i vederbörande lagar ytterligare gälla följande förmåner: frontmannapension enligt lagen om frontmannapension, änke-

pension och barnpension samt utbildningsstöd för änka enligt familjepensionslagen (38/69), vårdbidrag enligt lagen om vårdbidrag för barn (444/69) samt bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. Stadgandena om dröjsmålsförhöjning föreslås däremot inte bli tillämplade på rehabiliteringsförmåner som betalas enligt folkpensionslagen.

2.2. Tillfälligt beviljande av folkpensionens och familjepensionens tilläggsdel, frontmannapension eller bostadsbidrag medan ändringsansökan rörande arbetspension eller annan ersättning som räknas som inkomst är anhängig

Om besvär är anhängiga i fråga om pension eller ersättning som skall räknas som inkomst, bör sökandens minimiutkomst under väntetiden kunna tryggas genom att honom utöver folkpensionens basdel även beviljas tilläggsdel. Tilläggsdelen föreslås bli beviljad genom ett tillfälligt beslut av folkpensionsanstalten. Tilläggsdelens belopp skall enligt förslaget justeras genast då folkpensionsanstalten fått besked om eventuellt beviljad arbetspension eller annan ersättning samt om beloppet av förmån som betalats från annat håll.

Om tilläggsdelen då utbetalts till ett för stort belopp eller helt utan grund pensionstagaren skall det överbetalda beloppet inte behöva indrivivas hos folkpensionsanstalten föreslås i stället ha rätt att indriva den retroaktivt beviljade förmån som betalas från annat håll hos den som betalar ut förmånen till den del överbetalning har uppkommit. Anstalten skall dock för detta ändamål underrätta betalaren om saken minst två veckor den andra innan förmånen skall betalas till sökanden. Förfarandet motsvarar i detta avseende de principer som omfattades i samband med att lagen om utkomstskydd för arbetslösa stiftades. Ett stadgande i saken föreslås bli intaget som ett nytt 2 mom. i 45 § folkpensionslagen.

Under samma förutsättningar som i fråga om folkpensionens tilläggsdel skall folkpensionsanstalten, utan att invänta beslut rörande arbetspension eller annan ersättning som skall räknas som inkomst, även kunna bevilja familjepensionens tilläggsdel frontmannapension och bostadsbidrag. I de övriga pensionslagar som verkställs av folkpensionsanstalten behöver någon ändring inte göras, eftersom folkpensionslagen 45 §, som nu föreslås bli ändrad, med stöd av nuvarande

hänvisningsstadganden skall tillämpas också på pensionsförmåner enligt dessa lagar.

Eftersom en tilläggsdel till folkpensionen som utgivits till ett för stort belopp kommer att återindrivas av annan förmån som skall betalas retroaktivt, föranleder förfarandet ingen ändring i den skatteplikt som gäller förmånerna. Förskottsinnehållningen verkställs i enlighet med de beslut av skattestyrelsen som gäller vid varje tidpunkt. Principerna är också i detta avseende densamma som i de fall som avses i 45 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

En problematisk situation med tanke på den försäkrades utkomst kan uppstå även då avgörande som gäller arbetspension eller annan ersättning som skall räknas som inkomst vid fastställandet av tilläggsdel försenas av annan orsak än besvär. Också då är det möjligt att den som ansökt om pension blir tvungen att under väntetiden ty sig till utkomststödet. Regeringen anser dock inte att det är ändamålsenligt att det ovan anförda förfarandet skall tillämpas på andra situationer än sådana där besvär anförts. Dröjsmål med handläggningen av ansökningar är numera inte vanliga t.ex. i den privata sektorns arbetspensionssystem. Ålderspensionerna försenas knappast alls. Dröjsmål kommer i fråga närmast i samband med vissa exceptionella invalid- och invaliditetspensionsfall. Det är ändamålsenligare att man med andra medel än lagstiftningsvägen försöker åstadkomma en tillräckligt snabb behandling av pensions- och andra ersättningsansökningar. I fråga om invalid- och invaliditetspensioner är det skäl att fästa uppmärksamhet bl.a. vid att ansökan om dem och om folkpension görs på samma gång och i tillräckligt god tid.

Det ovan relaterade förfarandet kommer att gälla uppskattningsvis 300—500 ändringsansökningar per år. Den genomsnittliga betalningen till folkpensionsanstalten kan beräknas bli 5 000—10 000 mk. Antalet fall kommer att minska något i framtiden, då förfarandet med förhandsbesked och förhandlingar i fråga om invalid- och invaliditetspensionerna utvidgas.

2.3. Användning av s.k. förhandsbesked om arbetspension vid beviljande av folkpensionens tilläggsdel

Beslut om folkpensionens tilläggsdel bör kunna ges så snabbt som möjligt, så att utbetalningen av tilläggsdelen skall kunna börja så snart

rätten till pension har uppstått och samtidigt med pensionens basdel och eventuella andra till fast belopp utgående delar och tillägg. Detta resultat kan nås, om stadgandena om beaktande av arbetspension som inkomst görs så smidiga som möjligt.

För ålderspensionens vidkommande bör i högre grad än nu kunna utnyttjas det tidigare nämnda s.k. förhandsbeskedet om arbetspension. Därför föreslås att till 26 § folkpensionslagen skall fogas ett nytt 7 mom., i vilket stadgas att förhandsbesked om beloppet av pension grundad på arbets- eller företagaverksamhet skall användas då tilläggsdel beviljas. Då det slutliga beslutet givits om pension grundad på arbets- eller företagaverksamhet, justeras folkpensionens tilläggsdel, om den beviljade förtjänstpensionen avviker från det belopp som angivits i förhandsbeskedet och räknats som inkomst vid fastställandet av folkpensionens tilläggsdel. Om folkpensionens tilläggsdel blir utbetald till ett för stort belopp, skall det överbetalda beloppet kunna kvittas mot framtiden pensionsrater. Eftersom beloppen enligt förhandsbeskedet endast sällan avviker från de slutliga pensionsbeloppen, kommer kvittningsfallen att bli fåtaliga. Ett motsvarande förfarande kunde tillämpas även i fråga om ålderdomspensionens inkomstbundna delar, t.ex. bostadsbidraget.

2.4. Upphävande av underställningsstadgandena

På ovan anförda grunder föreslås att underställningsstadgandena i 67 a § folkpensionslagen, 16 e § familjepensionslagen, 15 b § lagen om frontmannapension och 8 c § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare skall upphävas. Detta gör behandlingen av pensionsärenden snabbare, eftersom folkpensionsanstalten för närvarande i en del fall måste vänta tills tiden för underställande går till ända innan anstalten kan meddela sökanden beslutet.

2.5. Tekniska korrigeringar i 22 a och 31 §§ folkpensionslagen samt i 15 b § familjepensionslagen och 8 § lagen om frontmannapension

I 22 a § 1 mom. och 31 § 2 mom. folkpensionslagen föreslås tas in krav som i samband

med beviljandet av individuell förtidspension skall ställas på arbetets upphörande och minskad förvärvsinkomst. Föreslås att i 15 b § 2 mom. familjepensionslagen och 8 § 1 mom. lagen om frontmannapension görs tekniska ändringar till följd av att förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna skall räknas som inkomst. Stadgandena motsvarar innehållet i sista meningen i 26 § 2 mom. folkpensionslagen.

2.6. Ändringar i lagen om pension för arbetstagare, lagen om sjömanspensioner, lagen om statens pensioner, lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om skada, ådragen i militärtjänst

Att folkpensionsförmåner beviljas tillfälligt medan ändringsansökan i fråga om annan förmån är anhängig förutsätter att stadganden med motsvarande innehåll som det nya 2 mom. som föreslås bli fogat till 45 § folkpensionslagen intas i lagen om pension för arbetstagare, lagen om sjömanspensioner, lagen om statens pensioner (280/66), lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om skada, ådragen i militärtjänst. Enligt dessa stadganden vore arbetspensions- eller annan anstalt skyldig att på grundvalen av meddelande från folkpensionsanstalten betala de retroaktiva pensions- eller andra förmånsraterna till folkpensionsanstalten, till den del de motsvarar den pension som folkpensionsanstalten utbetalt till ett för stort belopp. Folkpensionsanstalten skall ge sitt meddelande i saken minst två veckor innan den andra förmånen skall betalas ut. Ändringar med motsvarande innehåll bör senare göras även i den kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga och andra offentligtrettsliga pensionsstadgor.

2.7. Räkna för dröjsmål med kommuns andel

En kommuns andel av tilläggsdelarna för år 1986 motsvarar en offentlig fordran av skattens natur, för vilken särskilda påföljder av dröjsmål gäller. På kommunernas bostadsbidragsandelar tillämpas gamla stadganden. Till denna del är det fråga om en offentlig fordran som dock inte är av skattens natur. Om försenad skatt stadgas bl.a. i lagen om dröjsmålsränta och restavgift på skatt (145/76). Enligt lagens 1, 2 och 7 §§ uppbärs dröjsmålsränta och restavgift vid försummeise att inom utsatt tid erlägga bl.a. folkpensionspremie.

sjukförsäkringspremie och arbetsgivares socialskyddsavgift. Dröjsmålsräntan är en mark för varje fullt belopp av etthundra mark för varje påbörjad kalendermånad, räknat från början av förfallomånaden. Restavgiften, som uppbärs för högst sex månader, är hälften av dröjsmålsräntans belopp. Det belopp som skall betalas på grund av försenad betalning motsvarar i allmänhet en årlig ränta om 18 %. År 1986 framgår påföljden av dröjsmål med kommuns andel av folkpensionens tilläggsdel av dessa regler. Dröjsmålsräntan enligt räntelagen är 16 %. Räntelagen gäller dock inte offentligrättsliga fordringar. Folkpensionsanstaltens fordringar hos kommunerna på bostadsbidragsdelar utgör sådana.

De stadganden för vilka redogjorts ovan och lagutskottets ståndpunktstaganden visar att avsikten inglunda är att låta dröjsmål med erläggandet av offentligrättsliga betalningar bli en finansieringskälla med låg ränta. Ett räntestadgande som gäller dröjsmål med kommuns andel bör i detta skede fogas till lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. Räntan föreslås bli 16 % per år i enlighet med räntelagen. Ett stadgande i saken föreslås bli fogat till 11 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare såsom ett nytt 3 mom.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

På grundvalen av statistiker över tiderna för behandling av ansökningar kan det uppskattas att dröjsmålsförhöjningen enligt 1986 års pen-

ningvärde medför årliga merkostnader om mindre än fem milj. mk om året. Kostnaderna fördelas mellan de olika utbetalarna i enlighet med vem som ansvarar för kostnaderna för den egentliga förmånen. Kostnadernas belopp minskar i framtiden, då tiderna för behandlingen av ansökningar förkortas bl.a. tack vare att systemet med automatisk databehandling utvecklas. Å andra sidan medför införandet och underhållet av det nya systemet administrativa utgifter. Det är dock svårt att bestämma dessa noggrant.

Beviljandet av inkomstbunden eller pensionsavhängig pension eller del därav i ovan angivna besvärsmål utan att arbetspensionsbeslutet eller annat beslut inväntas medför små merkostnader för folkpensionssystemet, med undantag av de administrativa kostnaderna. Eventuella överbetalningar kommer att kompenseras folkpensionsanstalten då förmån som betalas från annat håll blivit beviljad. Folkpensionsanstalten beräknas få sådana prestationer till ett värde av ca tre milj. mk per år.

I och med att underställningsförfarandet slopas görs administrativa inbesparingar i någon mån. Användningen av förhandsbesked om arbetspension vid beviljandet av ålderdomspension medför inga merkostnader för folkpensionssystemet. Inte heller de tekniska ändringar som föreslagits bli gjorda i familjepensionslagen och lagen om frontmannapension medför extra utgifter.

DETALJERAD MOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Folkpensionslagen

22 a §. Till paragrafen fogas ett omnämmande om att grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till vissa delar jämställs med dagpenning avvägd enligt förtjänsten i nämnda lag. Även studieledighet som avses i lagen om studieledighet (273/79) betraktas här som tid, tillbringad i arbete.

26 §. I det nya 7 mom. som föreslås bli fogat till paragrafen skall stadgas om hur ett s.k. förhandsbesked utfärdat av en arbetspensionsanstalt kan utnyttjas då den i folkpensionslagen nämnda ålderdomspensionens tilläggsdel fastställs. På det sättet förfars i de fall då beslutet om beviljande av arbetspension dröjer av någon orsak. Arbetspensionen fastställs såsom inkomst som inverkar på tilläggsdelen, till det belopp som nämnts i förhandsbeskedet. Om beloppet avviker från det belopp som uppges senare i det slutliga pensionsbeslutet, justeras tilläggsdelen.

Om tilläggsdelen för ifrågavarande tid har betalats till ett för stort belopp, kan överbetalningen kvittas mot folkpensionens framtida rater. Tillämpning av lagrummet kommer inte i fråga i de fall då den som fyllt 65 år t.ex. på grund av fortsatt arbete inte alls har ansökt om arbetspension. Då kan tilläggsdel beviljas genom att arbetspensionen i enlighet med paragrafens 3 mom. räknas såsom inkomst som s.k. emotsedd pension, om vilken folkpensionsanstalten även får uppgift från arbetspensionsanstalten.

31 §. Till paragrafen fogas ett omnämnande om att beviljande av individuell förtidspension är möjlig även då den försäkrade först erhållit invaliditetspension och, efter att denna upphört, sökt sig till arbetslivet, men misslyckats med detta. Härvid jämställs pensionen med arbete under de förutsättningar som det stadgas om i paragrafen.

39 b §. I 1 mom. i den 39 b § som föreslås bli fogad till folkpensionslagen stadgas vilka förmåner dröjsmålsrätten gäller och när folkpensionsantalen inte är skyldig att erlagga dröjsmålsränta. Förhöjningen föreslås gälla alla förmåner som utges enligt folkpensionslagen, dock inte de rehabiliteringsersättningar som betalas enligt 34 § 1 mom. Därmed ansluter sig förhöjningen till alla de egentliga pensioner som åsyftas i lagen och till deras delar samt i invaliditetsfall till kostnaderna för tilläggsundersökningar. Förhöjning betalas inte till annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet, till en arbetslöshetskassa eller till en socialförsäkringskommission som hör till folkpensionsanstaltens egna organisation.

I paragrafens 2 mom. föreslås det bli stadgat om storleken av förhöjningen för dröjsmålstiden och om sättet att beräkna den. Förhöjningen föreslås bli 16 % per år, och den skall räknas ut för varje dag av dröjsmålstiden. För att sökanden skall få rätt till dröjsmålsförhöjning förutsätts först och främst att den försäkrade har inlämnat en sakenlig ansökan om förmånen och att rätt till förmånen har uppkommit. Även anspråk av annat slag än en egentlig ansökan kan komma i fråga, men t.ex. ett fritt formulerat muntligt anspråk ger i allmänhet ingen rätt till förhöjning. Anspråket skall vara sådant att det motsvarar de förutsättningar som stadgats i folkpensionslagen och folkpensionsförordningen. Sökanden skall även för folkpensionsanstalten kunna förete de bilagor till ansökningsenheten som behövs då förmånen beviljas, t.ex. läkarutlåtande eller frontmanna-

eller fronttjänststecken. Då sökanden anhåller om behovsprövad pension eller pensionsdel skall han också lämna tillräckligt noggrann utredning om sina inkomster samt t.ex. om sina bankdepositioner. Då sökandens utredningsskyldighet bedöms beaktas också pensionsanstaltens egna möjligheter att skaffa utredning som saknas. Den föreslagna tiden om tre månader räknas inte från det att ansökan inlämnats i de fall då tillräcklig utredning inte har erhållits av sökanden, utan först från den tidpunkt då sådan utredning erhållits. I momentet definieras vad som avses med dröjsmålstid i 1 mom. Utbetalningen av dröjsmålsförhöjningen börjar då den månad under vilken det här avsedda anspråket framstälts har löpt ut och då ytterligare tre hela kalendermånader förflutit. Om försäkrad har ansökt om pension eller ersättning som avses i 26 § folkpensionslagen, men beslut härom inte ännu har givits, börjar utbetalningen av dröjsmålsförhöjningen först då en kalendermånad har förflutit från utgången av den månad då meddelande om beviljandet av förmån som har sökts på annat håll, om dess belopp eller om eventuellt avslag på ansökan har inkommit till folkpensionsanstalten. Stadgandet tillämpas oberoende av om beslutet om t.ex. arbetspension, skadestånd för olycksfall, ersättning för trafikskada eller ersättning för skada, ådragen i militärtjänst har fördröjts av orsak som är oberoende av sökanden.

Den sista meningen i 2 mom. avser situationer då i beslut som gäller pension har nämnts vilken dag de kommande utbetalningarna skall ske och utbetalningen dock fördröjs, t.ex. av tekniska orsaker. Stadgandet är inte avsett att gälla retroaktiva rater som skall betalas på grundvalen av beslut eller annan första betalningsrat, på vilka tillämpas ovan anförda regler om tre månader och en månad för beräkning av dröjsmålstiden.

I paragrafens 3 mom. stadgas om undantag från begynnelsestidpunkten för uträkning av dröjsmålsförhöjningen. Besvärinstansen föreslås kunna bestämma att uträkningen av förhöjningen kan börja från en senare tidpunkt än enligt huvudregeln i 2 mom. Förutsättningen vore dock att pensionsanstalten har påvisat att i den försäkrades förhållanden inträffat en väsentlig förändring under den tid då ändringsansökan varit anhängig. Tilläggsutredning om sådan förändring i förhållandena, t.ex. ett nytt läkarintyg, kan dock tillställas prövningsnämnden eller försäkringsdomstolen direkt utan folkpensionsanstaltens vetskap. Därför bör besvärinstansen försäkra sig om att pensionsanstalten har haft

praktiska möjligheter att påvisa att en sådan förändring som nämnts i detta moment har skett.

Paragrafens 4 mom. avser situationer då utbetalningen av förmån i rätt tid har förhindrats antingen av orsak som beror på sökanden själv eller på grund av oöverstigligt hinder.

Enligt paragrafens 5 mom. betalas inte dröjsmålsförhöjning vars belopp understiger 4 mk. Gränobeloppet skall gälla varje särskild pensionsdel eller varje särskilt pensionstillägg som utbetalas med stöd av folkpensionslagen, så även om de betalas med stöd av samma beslut. Beloppet justeras med folkpensionsindexet. Det har i likhet med folkpensionslagens övriga belopp i lagtexten angivits enligt indexnivån för mars 1981. År 1986 blir den minsta förhöjning som utbetalas med beaktande av stadgandena om pensionsutbetalningar 6 mk.

16 mom. ingår ett tekniskt beräkningsdirektiv.

Som en engångsprestation som hänför sig till retroaktiv tid bör dröjsmålsförhöjningen inte betraktas som sådan inkomst som enligt 6 § 1 mom. (112/82) lagen om bostadsbidrag för pensionstagare skall räknas som inkomst, och den skall inte heller på det sätt som avses i samma lagrum fogas till årsinkomsten i fråga om bostadsbidraget så som fallet är med folkpensionens tilläggsdel och frontmannapensionen.

45 §. I det nya 2 mom. som föreslås bli fogat till paragrafen stadgas om möjligheten att tillfälligt betala tilläggsdel utan beaktande av arbetspensionen eller annan sådan förmån som enligt 26 § folkpensionslagen skall beaktas som inkomst då tilläggsdel fastställs. Förfarandet är avsett att gälla fall då besvär är anhängigt i fråga om förmån som betalas från annat håll och t.ex. rätten till arbetspension därför inte är slutligt avgjord. Folkpensionsanstalten har då rätt att av de retroaktiva raterna av förmån som betalas från annat håll få en andel som motsvarar överbetalningen av den pension som folkpensionsanstalten utgivit. Villkor för att rätten skall övergå är att meddelande gjorts minst två veckor på förhand.

67 a §. Paragrafen föreslås bli upphävd som obehövlig i samband med att underställningsförfarandet slopas.

1.2. Familjepensionslagen

15 b §. I förslaget ingår en teknisk korrigerings av sättet att beräkna förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna som inkomst.

16 e §. Paragrafen om underställningsförfarandet föreslås bli upphävd som obehövlig.

1.3. Lagen om frontmannapension

8 §. I paragrafen ingår en teknisk korrigerings av sättet att beräkna förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna som inkomst.

15 b §. Paragrafen, som gäller underställningsförfarandet, föreslås bli upphävd.

17 §. En hänvisning till 26 § 7 mom. folkpensionslagen föreslås bli tillagd i paragrafens 1 mom.

1.4. Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

8 c §. Paragrafen om underställningsförfarandet föreslås bli upphävd.

11 §. Enligt det nya 3 mom. som föreslås bli intaget i paragrafen uppbärs av kommun en årlig dröjsmålsränta om 16 % då dess andel fördröjs.

14 §. En hänvisning till 26 § 7 mom. folkpensionslagen föreslås bli tillagd i paragrafens 1 mom.

1.5. Lagen om pension för arbetstagare

19 a §. Ordalydelsen i paragrafens 2 mom. skall ändras så att den motsvarar gällande lagstiftning. Det 5 mom. som föreslås bli fogat till paragrafen motsvarar det nya 2 mom. som föreslås bli fogat till 45 § folkpensionslagen. Momentet gäller betalningen av retroaktiva arbetspensionsrater till folkpensionsanstalten, till den del folkpensionsanstalten har betalt för mycket i pension. Folkpensionsanstalten föreslås ha rätt att till denna del återkräva det utbetalda pensionsbeloppet. Stadgandet föreslås i enlighet med hänvisningsstadgandena i 1 § 1 mom. (473/81) lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, 19 § 1 mom. (668/85) lagen om pension för lantbruksföretagare, 17 § 1 mom. (669/85) lagen om pension för företagare samt 11 § lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85) bli tillämpat också på pensioner som utges enligt dessa lagar.

1.6. Lagen om sjömanspensioner

28 b §. Paragrafens innehåll föreslås motsvara det nya 2 mom. som skall fogas till 45 § folkpensionslagen i fråga om betalningen av retroaktiva pensionsrater till folkpensionsanstalten, till den del denna har betalt pension till ett för stort belopp. Stadgandets ordalydelse har till övriga delar reviderats så, att den motsvarar uttrycken i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

1.7. Lagen om statens pensioner

17 §. Ordalydelsen i paragrafens 3 och 4 mom. skall ändras så att den motsvarar gällande lagstiftning. Det nya 5 mom. som föreslås bli fogat till paragrafen motsvarar det nya 2 mom. i 45 § folkpensionslagen. Sistnämnda momentet gäller betalningen av retroaktiva pensionsrater enligt lagen om statens pensioner till folkpensionsanstalten, till den del folkpensionsanstalten har betalt för mycket i pension. Till det tidigare 5 mom., som blir paragrafens 6 mom., föreslås bli fogat ett omnämnande av 45 § 2 mom. folkpensionslagen och 45 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa, vilket betyder att den i momentet stadgade tiden om två veckor skall gälla vardera situationen.

1.8. Lagen om olycksfallsförsäkring

61 a §. I 1 mom. i den nya 61 a § som föreslås bli fogad till lagen skall i motsvarighet till de stadganden som redan ingår på annat håll i socialförsäkringslagstiftningen intas regler om förfaringssätten i de fall att den som får arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa beviljas annan förmån för samma tid. För undvikande av att dubbel förmån utges bör även till lagen av olycksfallsförsäkring fogas ett omnämnande om att olycksfallsförsäkringsförmåner i dylika fall skall betalas till arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen. Paragrafens 2 mom. motsvarar det nya 2 mom. som föreslagits bli fogat till 45 § folkpensionslagen. Momentet gäller betalningen av retroaktiva rater av olycksfallspension till folkpensionsanstalten, till den del folkpensionsanstalten har betalt för mycket i pension. Folkpensionsanstalten får då rätt att till denna del återkräva det

utbetalda pensionsbeloppet. I paragrafens 3 mom. föreslås det bli stadgat om den tid om två veckor som i dessa fall skall tillämpas vid utbetalningen av olycksfallspension till annan instans.

1.9. Lagen om skada, ådragen i militärtjänst

30 §. Även i livränte- och försörjningspensionsärenden enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst kan avgörandet dröja på grund av att ändring söks. Paragrafens 4 mom. motsvarar det nya 2 mom. som föreslås bli fogat till 45 § folkpensionslagen.

2. Ikraftträdande

Stadgandena föreslås träda i kraft den 1 november 1986. 22 a § 1 mom. och 31 § 2 mom. folkpensionslagen samt ändringarna av teknisk natur i 15 b § 2 mom. familjepensionslagen och 8 § 1 mom. lagen om frontmannapension skall dock tillämpas retroaktivt på familjepensioner och frontmannapensioner som bestäms att utgå från ingången av år 1986 och därefter. I folkpensionslagen skall 26 § 7 mom., som gäller begagnande av förhandsbesked som givits av arbetspensionsanstalt, 39 b § som gäller dröjsmålsförhöjning, samt 45 § 2 mom., som gäller fall då tilläggsdel beviljas medan ändringsansökan är anhängig utan att arbetspensionsbeslutet inväntas, tillämpas endast om ärendet har blivit anhängigt vid folkpensionsanstalten vid den tidpunkt då lagändringarna träder i kraft eller därefter. De två sistnämnda lagrummen skall i enlighet med hänvisningsstadgandena i 18 § 1 mom. (100/83) familjepensionslagen, 17 § 1 mom. lagen om frontmannapension och 14 § 1 mom. lagen om bostadsbidrag för pensionstagare även tillämpas på förmåner enligt dessa lagar på samma sätt i enlighet med tidpunkten för ansökningsinlämnande eller annan tidpunkt för anhängiggörande. Dröjsmålsförhöjning föreslås dock bli betald på sådan förmånsrat enligt 39 b § 2 mom. folkpensionslagen, vars förfallodag är den 1 november 1986 eller därefter. Socialförsäkringskommissionens beslut skall inte längre kunna underställas, om beslut har givits efter det lagarna har trätt i kraft.

Med stöd av vad ovan anförts föreläggs Riksdagen till antagande följande lagförslag:

1.

Lag om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 67 a §, sådan den lyder ändrad genom lagar av den 5 februari och den 30 december 1982 (103 och 1083/82),

ändras 22 a § 1 mom. och 31 § 2 mom.,

av dessa lagrum 22 a § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 26 juli 1985 (670/85), samt *fogas* till 26 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 5 februari och den 30 december 1982 och den 26 juli 1985 samt genom lagar av den 18 januari och den 12 juli 1985 (53 och 594/85), ett nytt 7 mom., till lagen en ny 39 b § och till 45 §, sådan den lyder i lag av den 4 november 1960 (466/60), ett nytt 2 mom. som följer:

22 a §

Utan hinder av vad som stadgas i 22 § har försäkrad som fyllt 55 år rätt till invaliditetspension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor för pension är dessutom att den försäkrade antingen har upphört med förvärvsarbete eller att hans förvärvsinkomst i medeltal kan uppskattas understiga 689,58 mark per månad. Arbetet skall ha upphört eller förvärvsinkomsten ha nedgått tidigast ett år före begynnelsetidpunkten för den individuella förtidspensionen. Vid beräkning av nämnda tidsperiod om ett år beaktas inte de dagar då den försäkrade har haft studieledighet som avses i lagen om studieledighet (273/79) samt de dagar, för vilka den försäkrade har fått dagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), de sistnämnda dock högst till det antal som motsvarar det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximumantal dagar för vilka kan betalas dagpenning avvägd enligt förtjänsten.

26 §

— — — — —
Då ålderdomspensions tilläggsdel fastställs, kan sådan i 1 mom. nämnd pension, som grundar sig på arbets- eller företagaverksamhet och om vilken ansökan är anhängig, beaktas på det sätt som avses i 3 mom., till dess ansökan är slutligt avgjord. Eventuell överbetaining kan kvittas mot framtida pensionsrater.

31 §

— — — — —
Pensionsanstalten kan inom ett år från den tidpunkt, då pension indragits, med stöd av utredning som har godkänts av anstalten förordna att pensionen, utan att ansökan inlämnats i den ordning som föreskrivs i 35 §, på nytt skall utbetalas på grund av att den sjukdom som medfört invaliditeten har förvärrats. Härvid får förordnas att pensionen skall utbetalas retroaktivt för den tid under vilken den varit indragen, eller för en viss del av sagda tid.

Om dock ny invalidpension beviljas på grund av en invaliditet som har börjat inom ett år efter det att den ovan nämnda tidigare pensionen upphörde, kan pensionen beviljas även i form av individuell förtidspension, förutsatt att arbetet har upphört eller förvärvsinkomsten minskat tidigast ett år före begynnelsetidpunkten för den

tidigare pensionen. Vid beräkning av denna tidsperiod om ett år skall det som stadgas i 22 a § beaktas.

39 b §

Pension eller del därav och annan förmån som avses i denna lag betalas förhöjd för dröjsmålstiden. Skyldigheten att betala förmån förhöjd gäller dock inte den del av förmånen som utges till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet eller till en socialförsäkringskommission eller arbetslöshetskassa. Förhöjningen gäller inte heller de rehabiliteringsförmåner som utges enligt 34 § 1 mom.

Förhöjning av en förmån är 16 procent per år, och den skall beräknas på varje dag av dröjsmålstiden. Denna anses börja då tre kalendermånader förflutit från utgången av den månad då den försäkrade till pensionsanstalten lämnat in sin ansökan eller framställt annat motsvarande anspråk samt en sådan utredning om förmånens grund och belopp som skäligen kan krävas av honom. Härvid beaktas även pensionsanstaltens möjligheter att skaffa utredning. Om pension eller ersättning som avses i 26 § inte ännu har avgjorts slutligt, anses dröjsmålstiden börja först då en månad förflutit från utgången av den månad då meddelande om nämnda pension eller ersättning kommit till pensionsanstalten. På förmånsrat som med stöd av ett och samma beslut skall utges senare beräknas förhöjningen från förfalldagen.

Har ändring sökts i beslut av pensionsanstalten, kan besvärinstansen, om pensionsanstalten påvisar att i den försäkrades förhållanden inträffat en väsentlig förändring under den tid då ändringsansökan varit anhängig, besluta att förhöjningen skall beräknas från en senare tidpunkt än den som avses i 2 mom.

Beror det av den försäkrade att en förmån inte kunnat utbetalas i rätt tid, är pensionsanstalten inte skyldig att utge förmånen förhöjd för längre tid än från den dag då hindret enligt vad pensionsanstalten känner till upphörde. Om utbetalningen av förmånen fördröjs till följd av stadgande i lag eller på grund av avbrott i den allmänna samfärdseln eller i den allmänna betal-

ningsrörelsen eller av annat liknande oöverstigligt hinder, är pensionsanstalten inte skyldig att betala förmånen förhöjd för tiden för det dröjsmål som orsakats av dylikt hinder.

I denna paragraf nämnd förmånsförhöjning, vars belopp uträknat på pensionen eller del därav eller på annan förmån understiger 4 mark, skall inte betalas.

Vid tillämpningen av denna paragraf anses ett år innehålla 360 dagar och en månad 30 dagar.

45 §

Om ändringsansökan är anhängig i fråga om pension eller ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller tilläggsdel, kan tilläggsdelen utbetalas tillfälligt trots att rätten till förmånen inte är slutligt avgjord. Om pension eller ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller tilläggsdel i dylikt fall beviljas retroaktivt, får pensionsanstalten driva in beloppet av den för samma tid överbetalda tilläggsdelen från den pension eller ersättning som skall utges retroaktivt. Pensionsanstalten skall minst två veckor före utbetalningen av pensionen eller ersättningen meddela arbetspensionsanstalten eller annan anstalt som kommer i fråga att pensionen eller ersättningen eller del därav skall betalas till pensionsanstalten.

Denna lag träder i kraft den 1 november 1986. Dock skall 22 a § 1 mom. och 31 § 2 mom. tillämpas från den 1 januari 1986.

Denna lag tillämpas inte på ett ärende som har gjorts anhängigt vid pensionsanstalten innan lagen trätt i kraft. Stadgandena om förhöjning av förmån tillämpas dock på sådan i 39 b § 2 mom. nämnd förmånsrat vars förfalldag infaller den dag då lagen träder i kraft eller senare.

Det belopp som är stadgat i 22 a § 1 mom. motsvarar det löneindextal som enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare fastställts för år 1985.

Det belopp som stadgas i 39 b § 5 mom. motsvarar det poängtal i det officiella levnadskostnadsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som utbetalades i mars 1981 har uträknats.

2.

L a g

om ändring av familjepensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs 16 e § familjepensionslagen av den 17 januari 1969, sådant detta lagrum den lyder i lag av den 5 februari 1982 (105/82), och
ändras 15 b § 2 mom., sådant det lyder i lag av den 26 juli 1985 (673/85), som följer:

15 b §

Med årsinkomst avses den verkliga inkomst som en änka enligt skälig uppskattning kan förutsättas fortgående årligen åtnjuta, ökad med tio procent av det belopp varmed värdet av ankans egendom överstiger 149 250 mark. Då årsinkomsten fastställs beaktas dock som inkomsten i 5 § 4 och 5 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd minskning eller en minskning som motsvarar denna.

Denna lag träder i kraft den 1 november 1986. Dock skall 15 b § 2 mom. tillämpas från den 1 januari 1986.

Det belopp som stadgas i 15 b § 2 mom. motsvarar det poängtal i det officiella levnadskostnadsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som utbetalades i mars 1981 har uträknats.

3.

L a g

om ändring av lagen om frontmannapension

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 28 januari 1977 om frontmannapension 15 b §, sådan den lyder i lag av den 5 februari 1982 (106/82), och
ändras 8 § 1 mom. och 17 § 1 mom., sådana de lyder, 8 § 1 mom. i lag av den 26 juli 1985 (672/85) och 17 § 1 mom. i lag av den 4 januari 1985 (3/85), som följer:

8 §

Med årsinkomst på grundval av vilken fastställs rätt till frontmannapension avses den verkliga inkomst som en frontman eller en kvinna som deltagit i fronttjänst eller, om vederbörande är gift, makarna enligt skälig uppskattning kan förutsättas fortgående årligen erhålla, ökad med tio procent av det belopp varmed värdet av hans eller hennes egendom överstiger 98 250 mark eller, om förmånstagaren är gift, varmed värdet av makarnas egendom överstiger 145 410 mark. Då årsinkomst fastställs, beaktas dock såsom inkomsten i 5 § 4 och 5 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd minskning eller en minskning som motsvarar denna.

tillämpliga delar dessutom vad som stadgas 26 § 7 mom., samt i 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 69—73, 74, 74 a, 75, 79—85, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt i lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Denna lag träder i kraft den 1 november 1986. Dock skall 8 § 1 mom. tillämpas från den 1 januari 1986.

De belopp som stadgas i 8 § 1 mom. motsvarar det poängtal i det officiella levnadskostnadsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som utbetalades i oktober 1976 har uträknats.

17 §

Om inte annat följer av denna lag, gäller i

4.

L a g**om ändring av lagen om bostadsbidrag för pensionstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) 8 c §, sådan den lyder i lag av den 5 februari 1982 (112/82),
ändras 14 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lag av den 5 februari 1982, samt
fogas till 11 § i stället för det genom nämnda lag av den 5 februari 1982 upphävda 3 mom. ett nytt 3 mom. som följer:

11 §

 Fördröjs en kommuns andel, skall kommunen betala en årlig dröjsmåsränta om 16 procent.

14 §

Om inte annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar vad som stadgas i 26 § 7 mom., 28 §, 31 § 2 mom., 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 43 a, 44—46, 67, 69—72, 74,

74 a, 75, 79—83 och 84—87 §§, 88 § 2 och 3 mom. samt 88 a § folkpensionslagen är stadgat. Framställning eller ansökan om undanröjande av beslut i de fall som avses i 74 § 1 mom. av nämnda lag skall likväl behandlas av prövningsnämnden.

 Denna lag träder i kraft den 1 november 1986.

5.

L a g**om ändring av 19 a § lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för arbetstagare 19 a § 2 mom., sådant det lyder i lag av den 6 juni 1974 (454/74), och
fogas till 19 a §, sådan den lyder ändrad genom lagar av den 22 november 1963 och den 18 januari 1985 (525/63 och 50/85) samt genom nämnda lag av den 6 juni 1974, ett nytt 5 mom. som följer:

19 a §

 På anhållan av socialnämnden kan pension eller del därav betalas till nämnden för att användas för vården av pensionstagaren eller av den i vars försörjning pensionstagaren enligt 30 § socialvårdslagen (710/82) är skyldig att delta. Angående utbetalning av pension till socialnämnden kan beslutas även till den del pensionen skall betalas retroaktivt, men nämnden får använda pensionen till ersättning av redan lämnat utkomststöd endast i det fall att det är fråga om förskott som avses i 38 § socialvårdslagen.

 Har en arbetstagare tillfälligt fått av folkpen-

sionsanstalten utbetald pension enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid, för vilken han på grund av besvär som avses i 21 § 1 eller 2 mom. beviljas pension retroaktivt, skall pensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till folkpensionsanstalten, till den del pensionen motsvarar beloppet av pension som folkpensionsanstalten utbetalt till ett för stort belopp för samma tid. Pensionen utges till folkpensionsanstalten endast under förutsättning att meddelande som avses i 45 § 2 mom. folkpensionslagen har gjorts till folkpensionsanstalten minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

 Denna lag träder i kraft den 1 november 1986.

6.

Lag

om ändring av 28 b § lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner 28 b §, sådan den lyder i lag av den 21 januari 1983 (103/83), som följer:

28 b §

Har en arbetstagare fått arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) för den tid, för vilken honom beviljas pension retroaktivt, skall pensionsanstalten på yrkande av arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen betala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen, till den del pensionen motsvarar beloppet av arbetslöshetsdagpenning som utbetalts för samma tid.

Om en arbetstagare tillfälligt fått av folkpensionsanstalten utbetald pension enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid, för vilken han på grund av besvär som avses i 59 § beviljas

pension retroaktivt, skall pensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till folkpensionsanstalten, till den del pensionen motsvarar beloppet av pension som folkpensionsanstalten utbetalt till ett för stort belopp för samma tid.

Pension utbetalas dock i de fall som avses i 1 och 2 mom. till arbetslöshetskassan, socialförsäkringskommissionen eller folkpensionsanstalten endast under förutsättning att meddelande som åsyftas i 45 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller i 45 § 2 mom. folkpensionslagen har gjorts till försäkringsanstalten minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

Denna lag träder i kraft den 1 november 1986.

7.

Lag

om ändring av 17 § lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/66) 17 § 3—5 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 17 § 3 mom. i lag av den 18 juli 1975 (568/75) samt 17 § 4 och 5 mom. i lag av den 21 januari 1983 (102/83), samt

fogas till 17 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lagar av den 18 juli 1975 och den 21 januari 1983, ett nytt 5 mom., varvid det ändrade 5 mom. blir 6 mom., som följer:

17 §

På anhållan av socialnämnd kan pension eller del därav betalas till nämnden för att användas för vård av pensionstagaren eller av den i vars uppäälle pensionstagaren enligt 30 § socialvårdslagen (710/82) är skyldig att delta. Om betalning av pension till socialnämnd kan beslutas även till den del pensionen skall betalas retroaktivt, men socialnämnden får använda pensionen till ersättning för redan lämnat utkomststöd endast i det fall att det är fråga om förskott, som avses i 38 § socialvårdslagen.

Om en pensionstagare fått i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) nämnd ar-

betslöshetsdagpenning för den tid, för vilken honom beviljas pension retroaktivt, skall på yrkande av antingen socialförsäkringskommissionen eller arbetslöshetskassan den retroaktiva pensionen utbetalas till socialförsäkringskommissionen eller arbetslöshetskassan, till den del pensionen motsvarar beloppet av arbetslöshetsdagpenning som utbetalts för samma tid.

Har en förmånstagare tillfälligt fått av folkpensionsanstalten utbetald pension enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid, för vilken han på grund av rättelse som avses i 23 § 2 mom. eller besvär som avses i 23 § 3 mom. beviljas pension retroaktivt, skall statskontoret betala den retroaktiva pensionen till folkpensionsanstalten.

till den del pensionen motsvarar beloppet av pension som folkpensionsanstalten utbetalt till ett för stort belopp för samma tid.

Pension utbetalas dock till arbetslöshetskassan, socialförsäkringskommissionen eller folkpensionsanstalten endast under förutsättning att medde-

lande som avses i 45 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller i 45 § 2 mom. folkpensionslagen har gjorts minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

Denna lag träder i kraft den 1 november 1986.

8.

Lag

om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring

I enlighet med riksdagens beslut fogas till lagen den 20 augusti 1948 om olycksfallsförsäkring (608/48) en ny 61 a § som följer:

61 a §

Har en arbetstagare fått arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) för den tid, för vilken honom beviljas dagpenning eller olycksfallspension enligt denna lag retroaktivt, skall försäkringsanstalten på yrkande av arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen utbetala den retroaktiva dagpenningen eller olycksfallspensionen till arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen, till den del dagpenningen eller olycksfallspensionen motsvarar beloppet av arbetslöshetsdagpenning som utbetalts för samma tid.

Har en skadad under den tid, då ändringsansökan är anhängig i fråga om olycksfallspension, tillfälligt fått av folkpensionsanstalten utbetald pension enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid, för vilken honom beviljas

olycksfallspension retroaktivt, skall försäkringsanstalten betala den retroaktiva pensionen till folkpensionsanstalten, till den del pensionen motsvarar beloppet av pension som folkpensionsanstalten utbetalt till ett för stort belopp för samma tid.

Dagpenning eller olycksfallspension utbetalas dock i de fall som avses i 1 och 2 mom. till arbetslöshetskassan, socialförsäkringskommissionen eller folkpensionsanstalten endast under förutsättning att meddelande som avses i 45 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller i 45 § 2 mom. folkpensionslagen har gjorts till försäkringsanstalten minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

Denna lag träder i kraft den 1 november 1986.

9.

Lag

om ändring av 30 § lagen om skada, ådragen i militärtjänst

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 30 § lagen den 28 maj 1948 om skada, ådragen i militärtjänst, sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lag av den 9 maj 1975 (304/75), ett nytt 4 mom. som följer:

30 §

Har en ersättningstagare tillfälligt fått av folkpensionsanstalten utbetald pension enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid, för vilken

honom på grund av besvär beviljas livränta eller försörjningspension retroaktivt, skall olycksfallsverket utbetala den retroaktiva livräntan eller försörjningspensionen till folkpensionsanstalten, till den del livräntan eller försörjningspensionen

motsvarar beloppet av pension som folkpensionsanstalten utbetalt till ett för stort belopp för samma tid. Livräntan eller försörjningspensionen utges till folkpensionsanstalten endast under förutsättning att meddelande som avses i 45 § 2

mom. folkpensionslagen har gjorts till folkpensionsanstalten minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

Denna lag träder i kraft den 1 november 1986.

Helsingfors den 16 maj 1986

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Eeva Kuuskoski-Vikatmaa*

1.

Lag

om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 67 a §, sådan den lyder ändrad genom lagar av den 5 februari och den 30 december 1982 (103 och 1083/82),

ändras 22 a § 1 mom. och 31 § 2 mom.,

av dessa lagrum 22 a § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 26 juli 1985 (670/85), samt *fogas* till 26 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 5 februari och den 30 december 1982 och den 26 juli 1985 samt genom lagar av den 18 januari och den 12 juli 1985 (53 och 594/85), ett nytt 7 mom., till lagen en ny 39 b § och till 45 §, sådan den lyder i lag av den 4 november 1960 (466/60), ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lag

22 a §

Utän hinder av vad som stadgas i 22 § har försäkrad som fyllt 55 år rätt till invaliditetspension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor för pension är dessutom att den försäkrade antingen har upphört med förvärvsarbete eller att hans förvärvsinkomst är *högst* 689,58 mark per månad. Arbetet skall ha upphört eller förvärvsinkomsten ha nedgått tidigast ett år före begynnelse-tidpunkten för den individuella förtidspensionen. Vid beräkning av nämnda tidsperiod om ett år anses denna inte innefatta sådana tidsperioder för vilka den försäkrade har åtnjutit dagpenning *avvägd enligt förtjänsten* med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84).

Förslag

22 a §

Utän hinder av vad som stadgas i 22 § har försäkrad som fyllt 55 år rätt till invaliditetspension i form av individuell förtidspension, om hans arbetsförmåga, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor för pension är dessutom att den försäkrade antingen har upphört med förvärvsarbete eller att hans förvärvsinkomst *i medeltal kan uppskattas understiga* 689,58 mark per månad. Arbetet skall ha upphört eller förvärvsinkomsten ha nedgått tidigast ett år före begynnelse-tidpunkten för den individuella förtidspensionen. Vid beräkning av nämnda tidsperiod om ett år *beaktas inte de dagar då den försäkrade har haft studieledighet som avses i lagen om studieledighet (273/79) samt de dagar, för vilka den försäkrade har fått dagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), de sistnämnda dock högst till det antal som motsvarar det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximiantal dagar för vilka kan betalas dagpenning avvägd enligt förtjänsten.*

Gällande lag

Förslag

26 §

Då ålderdomspensions tilläggsdel fastställs, kan sådan i 1 mom. nämnd pension, som grundar sig på arbets- eller företagarverksamhet och om vilken ansökan är anhängig, beaktas på det sätt som avses i 3 mom., till dess ansökan är slutligt avgjord. Eventuell överbetalning kan kvittas mot framtida pensionsrater.

31 §

Pensionsanstalten må inom ett år från den tidpunkt, då pension indragits, i stöd av utredning, som av anstalten godkänts, förordna, att pensionen, utan att ansökan inlämnats i den ordning 35 § föreskriver. Ånyo skall utbetalas på grund av att den sjukdom, som medfört invaliditeten, förvärrats. Härvid må förordnas, att pensionen skall utbetalas retroaktivt för den tid, under vilken den varit indragen, eller för viss del av sagda tid.

Pensionsanstalten *kan* inom ett år från den tidpunkt, då pension indragits, med stöd av utredning som har godkänts av anstalten förordna att pensionen, utan att ansökan inlämnats i den ordning som föreskrivs i 35 §, på nytt skall utbetalas på grund av att den sjukdom som medfört invaliditeten har förvärrats. Härvid får förordnas att pensionen skall utbetalas retroaktivt för den tid under vilken den varit indragen, eller för en viss del av sagda tid. *Om dock ny invalidpension beviljas på grund av en invaliditet som har börjat inom ett år efter det att den ovan nämnda tidigare pensionen upphörde, kan pensionen beviljas även i form av individuell förtidspension, förutsatt att arbetet har upphört eller förvärvsinkomsten minskat tidigast ett år före begynnelsestidpunkten för den tidigare pensionen. Vid beräkning av denna tidsperiod om ett år skall det som stadgas i 22 a § beaktas.*

39 b §

Pension eller del därav och annan förmån som avses i denna lag betalas förhöjd för dröjsmålstiden. Skyldigheten att betala förmån förhöjd gäller dock inte den del av förmånen som utges till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet eller till en socialförsäkringskommission eller arbetslöshetskassa. Förhöjningen gäller inte heller de rehabiliteringsförmåner som utges enligt 34 § 1 mom.

Förhöjning av en förmån är 16 procent per år, och den skall beräknas på varje dag av dröjsmålstiden. Denna anses börja då tre kalendermånader förflutit från utgången av den månad då den försäkrade till pensionsanstalten lämnat in sin ansökan eller framställt annat motsvarande anspråk samt en sådan utredning om förmånens grund och belopp som skäligen kan krävas av

Gällande lag

Förslag

honom. Härvid beaktas även pensionsanstaltens möjligheter att skaffa utredning. Om pension eller ersättning som avses i 26 § inte ännu har avgjorts slutligt, anses dröjsmålstiden börja först då en månad förflutit från utgången av den månad då meddelande om nämnda pension eller ersättning kommit till pensionsanstalten. På förmånsrat som med stöd av ett och samma beslut skall utges senare beräknas förhöjningen från förfalloaagen.

Har ändring sökt i beslut av pensionsanstalten, kan besvärinstansen, om pensionsanstalten påvisar att i den försäkrades förhållanden inträffat en väsentlig förändring under den tid då ändringsansökan varit anhängig, besluta att förhöjningen skall beräknas från en senare tidpunkt än den som avses i 2 mom.

Beror det av den försäkrade att en förmån inte kunnat utbetalas i rätt tid, är pensionsanstalten inte skyldig att utge förmånen förhöjd för längre tid än från den dag då hindret enligt vad pensionsanstalten känner till upphörde. Om utbetalningen av förmånen fördröjs till följd av stadgande i lag eller på grund av avbrott i den allmänna samfärdseln eller i den allmänna betalningsrörelsen eller av annat liknande oöverstigitligt hinder, är pensionsanstalten inte skyldig att betala förmånen förhöjd för tiden för det dröjsmål som orsakats av dylikt hinder.

I denna paragraf nämnd förmånsförhöjning, vars belopp uträknat på pensionen eller del därav eller på annan förmån understiger 4 mark, skall inte betalas.

Vid tillämpningen av denna paragraf anses ett år innehålla 360 dagar och en månad 30 dagar.

45 §

Om ändringsansökan är anhängig i fråga om pension eller ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller tilläggsdel, kan tilläggsdelen utbetalas tillfälligt trots att rätten till förmånen inte är slutligt avgjord. Om pension eller ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller tilläggsdel i dylikt fall beviljas retroaktivt, får pensionsanstalten driva in beloppet av den för samma tid överbetalda tilläggsdelen från den pension eller ersättning som skall utges retroaktivt. Pensionsanstalten skall minst två veckor före utbetalningen av pensionen eller ersättningen meddela arbetspensionsanstalten eller annan anstalt som kommer i fråga att pen-

Gällande lag

Förslag

sionen eller ersättningen eller del därav skall betalas till pensionsanstalten.

67 a §

Utöver vad som i 67 § är stadgat om socialförsäkringskommission fastställer kommission med avseende på åren 1983 och 1984 de inkomster som påverkar tilläggsdelen, med undantag av ovan i 26 § 1 mom. nämnda eller andra därmed jämförbara förmåner. Beslut som angår fastställande av årsinkomst skall ofördröjligen delges den försäkrade. Beslutet skall på den försäkrades anhållan underställas pensionsanstalten för granskning. Skriftlig anhållan därom skall inges till lokalbyrån i vederbörande försäkringsdistrikt inom 14 dygn från den dag då beslutet delgavs den försäkrade eller hans företrädare.

Beslut av socialförsäkringskommission om årsinkomst skall underställas pensionsanstalten för granskning.

1) om medlem av kommissionen, då han vid dess sammanträde anmäler avvikande åsikt, så yrkar; eller

2) om kommissionen anser att tillämpning av 28 a § kan komma i fråga.

(67 a § upphävs)

Denna lag träder i kraft den 1 november 1986. Dock skall 22 a § 1 mom. och 31 § 2 mom. tillämpas från den 1 januari 1986.

Denna lag tillämpas inte på ett ärende som har gjorts anhängigt vid pensionsanstalten innan lagen trätt i kraft. Stadgandena om förhöjning av förmån tillämpas dock på sådan i 39 b § 2 mom. nämnd förmånsrat vars förfallodag infaller den dag då lagen träder i kraft eller senare.

Det belopp som är stadgat i 22 a § 1 mom. motsvarar det löneindextal som enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare fastställts för år 1985.

Det belopp som stadgas i 39 b § 5 mom. motsvarar det poängtal i det officiella levnadskostnadsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som utbetalades i mars 1981 har uträknats.

2.

Lag om ändring av familjepensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs 16 e § familjepensionslagen av den 17 januari 1969, sådant detta lagrum lyder i lag av den 5 februari 1982 (105/82), och
ändras 15 b § 2 mom., sådant det lyder i lag av den 26 juli 1985 (673/85), som följer:

Gällande lag

Förslag

15 b §

Med årsinkomst avses den verkliga inkomst som *en* änka enligt skälig uppskattning kan förutsättas fortgående årligen åtnjuta, ökad med tio procent av det belopp varmed värdet av änkans egendom överstiger 149 250 mark. Då årsinkomsten fastställs beaktas dock inte i 5 § 4 och 5 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd minskning eller minskning som motsvarar denna.

Med årsinkomst avses den verkliga inkomst som, änka enligt skälig uppskattning kan förutsättas fortgående årligen åtnjuta, ökad med tio procent av det belopp varmed värdet av änkans egendom överstiger 149 250 mark. Då årsinkomsten fastställs beaktas dock *som inkomst* *en* i 5 § 4 och 5 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd minskning eller *en* minskning som motsvarar denna.

16 e §

Socialförsäkringskommissions beslut som angår fastställande av årsinkomst skall ofördröjligen delges pensionsökanden. Beslutet skall på dennes anhållan underställas pensionsanstalten för granskning. Skriftlig anhållan därom skall inges till lokalbyrån i vederbörande försäkringsdistrikt inom 14 dygn från den dag då beslutet delgavs sökanden eller hans företrädare.

(16 e § upphävs)

Beslut av socialförsäkringskommission om årsinkomst skall underställas pensionsanstalten för granskning,

1) om medlem av kommissionen, då han vid dess sammanträde anmäler avvikande åsikt, så yrkar; eller

2) om kommissionen anser att tillämpning av 16 c § 1 mom. kan komma i fråga.

Denna lag träder i kraft den 1 november 1986. Dock skall 15 b § 2 mom. tillämpas från den 1 januari 1986.

Det belopp som stadgas i 15 b § 2 mom. motsvarar det poängtal i det officiella levnadskostnadsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som utbetalades i mars 1981 har uträknats.

3.

Lag

om ändring av lagen om frontmannapension

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 28 januari 1977 om frontmannapension 15 b §, sådan den lyder i lag av den 5 februari 1982 (106/82), och

ändras 8 § 1 mom. och 17 § 1 mom., sådana de lyder, 8 § 1 mom. i lag av den 26 juli 1985 (672/85) och 17 § 1 mom. i lag av den 4 januari 1985 (3/85), som följer:

Gällande lag

8 §

Med årsinkomst på grundval av vilken fastställs rätt till frontmannapension avses den verkliga inkomst som frontman eller kvinna som deltagit i fronttjänst eller, om vederbörande är gift, makarna enligt skälig uppskattning kan förutsättas fortgående årligen åtnjuta, ökad med tio procent av det belopp varmed värdet av hans eller hennes egendom överstiger 98 250 mark eller, om vederbörande är gift, varmed värdet av makarnas egendom överstiger 145 410 mark. Då årsinkomst fastställs, beaktas dock inte i 5 § 4 och 5 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd minskning eller minskning som motsvarar denna.

15 b §

Socialförsäkringskommissionens beslut som angår fastställande av årsinkomst skall ofördrörligen delges pensions sökanden. Beslutet skall på dennes begäran underställas pensionsanstalten för granskning. Skriftlig anhållan härom skall inges till lokalbyrån i vederbörande försäkringsdistrikt inom 14 dygn från den dag då beslutet delgavs sökanden eller hans företrädare.

Bestut av socialförsäkringskommission om årsinkomst skall underställas pensionsanstalten för granskning,

1) om medlem av kommissionen, då han vid dess sammanträde anmäler avvikande åsikt, så yrkar; eller

2) om kommissionen anser att tillämpning av 13 § 1 mom. kan komma i fråga.

17 §

Om inte annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar ytterligare vad som är stadgat i 35, 37—42, 43, 44—46, 69—73, 74—75, 79—83 och 84—88 a §§ folkpensionslagen samt i lagen om bindande av de i folkpensionslagen

Förslag

8 §

Med årsinkomst på grundval av vilken fastställs rätt till frontmannapension avses den verkliga inkomst som *en* frontman eller *en* kvinna som deltagit i fronttjänst eller, om vederbörande är gift, makarna enligt skälig uppskattning kan förutsättas fortgående årligen *erhålla*, ökad med tio procent av det belopp varmed värdet av hans eller hennes egendom överstiger 98 250 mark eller, om *förmånstagaren* är gift, varmed värdet av makarnas egendom överstiger 145 410 mark. Då årsinkomst fastställs, beaktas dock *såsom inkomst en* i 5 § 4 och 5 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd minskning eller *en* minskning som motsvarar denna.

(15 b § upphävs)

17 §

Om inte annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar *dessutom* vad som *staadgas* i 26 § 7 mom., samt i 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 69—73, 74, 74 a, 75, 79—83, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt i

Gällande lag

stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Förslag

lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Denna lag träder i kraft den 1 november 1986. Dock skall 8 § 1 mom. tillämpas från den 1 januari 1986.

De belopp som stadgas i 8 § 1 mom. motsvarar det poängtal i det officiella levnadskostnadsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som utbetalades i oktober 1976 har uträknats.

4.

Lag

om ändring av lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) 8 c §, sådan den lyder i lag av den 5 februari 1982 (112/82),

ändras 14 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lag av den 5 februari 1982, samt

fogas till 11 § i stället för det genom nämnda lag av den 5 februari 1982 upphävda 3 mom. ett nytt 3 mom. som följer:

*Gällande lag**Förslag***8 c §**

Socialförsäkringskommissions beslut som angår fastställande av årsinkomst skall ofördröjligen delges pensionstagaren. Beslutet skall på dennes anhållan underställas pensionsanstalten för granskning. Skriftlig anhållan skall inges till lokalbyrån i vederbörande försäkringsdistrikt inom 14 dygn från den dag då beslutet delgavs pensionstagaren eller hans företrädare.

(8 c § upphävs)

Socialförsäkringskommissions beslut om årsinkomst skall underställas pensionsanstalten för granskning:

1) om medlem i kommissionen som vid dess sammanträde anmält avvikande åsikt så yrkar; och

2) om kommissionen anser att tillämpning av 8 a § 1 mom. kan komma i fråga.

11 §

(3 mom. upphävet)

Fördröjs en kommuns andel, skall kommunen betala en årlig dröjsmålsränta om 16 procent.

Gällande lag

14 §

Om ej annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar vad i 28 §, 31 § 2 mom., 35, 37—42, 43—46, 67, 69—72, 74—75, 79—83 och 84—87 §§, 88 § 2 och 3 mom. samt 88 a § folkpensionslagen är stadgat, *likväl så att framställning eller ansökan om undanröjande av beslut i de fall som avses i 74 § 1 mom. av sagda lag skall handläggas av prövningsnämnden.*

Förslag

14 §

Om ej annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar vad *som stadgas* i 26 § 7 mom., 28 §, 31 § 2 mom., 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 43 a, 44—46, 67, 69—72, 74, 74 a, 75, 79—83 och 84—87 §§, 88 § 2 och 3 mom. samt 88 a § folkpensionslagen. *Framställning eller ansökan om undanröjande av beslut i de fall som avses i 74 § 1 mom. av nämnda lag skall likväl behandlas av prövningsnämnden.*

Denna lag träder i kraft den 1 november 1986.

5.

Lag

om ändring av 19 a § lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pension för arbetstagare 19 a § 2 mom., sådant det lyder i lag av den 6 juni 1974 (454/74), och

fogas till 19 a §, sådan den lyder ändrad genom lagar av den 22 november 1963 och den 18 januari 1985 (525/63 och 50/85) samt genom nämnda lag av den 6 juni 1974, ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lag

19 a §

På anhållan av socialnämnd kan *pensionsanstalt bestämma*, att pension eller del därav erläggas till nämnden för att användas för vården av pensionstagare eller av sådan person i vars försörjning pensionstagaren enligt 3 § lagen om socialhjälp (116/56) är skyldig att delta. Angående utbetalning av pension till socialnämnd kan beslutas även till den del pensionen skall betalas retroaktivt, men socialnämnden får använda pensionen till ersättning av redan givet socialhjälp endast i det fall att fråga är om förskott, som avses i 34 § lagen om socialhjälp.

Förslag

På anhållan av *socialnämnden* kan pension eller del därav *betalas* till nämnden för att användas för vården av *pensionstagaren* eller av *den* i vars försörjning pensionstagaren enligt 30 § *socialvårdslagen* (710/82) är skyldig att delta. Angående utbetalning av pension till *socialnämnden* kan beslutas även till den del pensionen skall betalas retroaktivt, men *nämnden* får använda pensionen till ersättning av redan *lämnat utkomststöd* endast i det fall att *det är fråga* om förskott som avses i 38 § *socialvårdslagen*.

Har en arbetstagare tillfälligt fått av folkpensionsanstalten utbetald pension enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid för vilken han på grund av besvär som avses i 21 § 1 eller 2 mom. beviljas pension retroaktivt, skall pensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till folkpensionsanstalten, till den del pensionen motsvarar beloppet av pension som folkpensionsanstalten utbetalt till ett för stort belopp för

Gällande lag

Förslag

samma tid. Pensionen utges till folkpensionsanstalten endast under förutsättning att meddelande som avses i 45 § 2 mom. folkpensionslagen har gjorts till folkpensionsanstalten minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

Denna lag träder i kraft den 1 november 1986.

6.

Lag

om ändring av 28 b § lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner 28 b §, sådan den lyder i lag av den 21 januari 1983 (103/83), som följer:

Gällande lag

Förslag

28 b §

Om arbetstagare fått i lagen om sysselsättning avsedd arbetslöshetsersättning eller i lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor avsett dagunderstöd för den tid som honom beviljas pension retroaktivt, skall pensionsanstalten på yrkande av arbetskraftskommissionen eller arbetslöshetskassan utbetala den retroaktiva pensionen till arbetskraftskommissionen eller arbetslöshetskassan, till den del pensionen motsvarar beloppet av arbetslöshetsersättning eller dagunderstöd som utbetalts för samma tid.

Pension utbetalas dock till arbetskraftskommissionen eller arbetslöshetskassan endast under förutsättning att i 27 b § 2 mom. lagen om sysselsättning eller i 28 b § lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor avsedd anmälan gjorts minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

28 b §

Har en arbetstagare fått arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) för den tid, för vilken beviljas pension retroaktivt, skall pensionsanstalten på yrkande av arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen utbetala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen, till den del pensionen motsvarar beloppet av arbetslöshetsdagpenning som utbetalts för samma tid.

Om en arbetstagare tillfälligt fått av folkpensionsanstalten utbetald pension enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid för vilken han på grund av besvär som avses i 59 § beviljas pension retroaktivt, skall pensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till folkpensionsanstalten, till den del pensionen motsvarar beloppet av pension som folkpensionsanstalten utbetalt till ett för stort belopp för samma tid.

Pension utbetalas dock i de fall som avses i 1 och 2 mom. till arbetslöshetskassan, socialförsäkringskommissionen eller folkpensionsanstalten endast under förutsättning att meddelande som åsyftas i 45 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller i 45 § 2 mom. folkpensionslagen har gjorts till försäkringsanstalten minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

Denna lag träder i kraft den 1 november 1986.

7.

Lag

om ändring av 17 § lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/66) 17 § 3—5 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 17 § 3 mom. i lag av den 18 juli 1975 (568/75) samt 17 § 4 och 5 mom. i lag av den 21 januari 1983 (102/83), samt

fogas till 17 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lagar av den 18 juli 1975 och den 21 januari 1983, ett nytt 5 mom., varvid det ändrade 5 mom. blir 6 mom., som följer:

Gällande lag

Förslag

17 §

På anhållan av socialnämnd kan pension eller del därav betalas till nämnden för att användas för vård av pensionstagaren eller av sådan person i vars försörjning pensionstagaren enligt 3 § lagen om socialhjälp (116/56) är skyldig att delta. Om betalning av pension till socialnämnd kan beslutas även till den del pensionen skall betalas retroaktivt, men socialnämnden får använda pensionen till ersättning för redan given socialhjälp endast i det fall att fråga är om förskott, som avses i 34 § lagen socialhjälp.

Om pensionstagare fått i lagen om sysselsättning avsedd arbetslöshetsersättning eller i lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor avsett dagunderstöd för den tid som honom beviljas pension retroaktivt, skall på yrkande av arbetskraftskommissionen eller arbetslöshetskassan den retroaktiva pensionen utbetalas till arbetslöshetskommissionen eller arbetslöshetskassan, till den del pensionen motsvarar beloppet av arbetslöshetsersättning eller dagunderstöd som utbetalts för samma tid.

Pension utbetalas dock till arbetskraftskommissionen eller arbetslöshetskassan endast under förutsättning att i 27 b § 2 mom. lagen om sysselsättning eller i 28 b § lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor avsedd anmälan gjorts

På anhållan av socialnämnd kan pension eller del därav betalas till nämnden för att användas för vård av pensionstagaren eller av den i vars uppehälle pensionstagaren enligt 30 § socialvårdslagen (710/82) är skyldig att delta. Om betalning av pension till socialnämnd kan beslutas även till den del pensionen skall betalas retroaktivt, men socialnämnden får använda pensionen till ersättning för redan lämnat utkomststöd endast i det fall att det är fråga om förskott som avses i 38 § socialvårdslagen.

Om en pensionstagare fått i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) nämnd arbetslöshetsdagpenning för den tid, för vilken honom beviljas pension retroaktivt, skall på yrkande av antingen socialförsäkringskommissionen eller arbetslöshetskassan den retroaktiva pensionen utbetalas till socialförsäkringskommissionen eller arbetslöshetskassan, till den del pensionen motsvarar beloppet av arbetslöshetsdagpenning som utbetalts för samma tid.

Har en förmänstagare tillfälligt fått av folkpensionsanstalten utbetald pension enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid, för vilken han på grund av rättelse som avses i 23 § 2 mom. eller besvär som avses i 23 § 3 mom. beviljas pension retroaktivt, skall statskontoret betala den retroaktiva pensionen till folkpensionsanstalten, till den del pensionen motsvarar beloppet av pension som folkpensionsanstalten utbetalt till ett för stort belopp för samma tid.

Pension utbetalas dock till arbetslöshetskassan, socialförsäkringskommissionen eller folkpensionsanstalten endast under förutsättning att meddelande som avses i 45 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller i 45 § 2 mom.

Gällande lag

minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

Förslag

folkpensionslagen har gjorts minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

Denna lag träder i kraft den 1 november 1986.